

הבדלה AND קידוש על היין THE LINK BETWEEN

הבדלה and קידוש על היין are presented in Rabbinic literature as parallel activities. The link between the two was forged when the two activities were instituted at the same time: תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג' עמ' א'—אמר ליה רב שמן בר אבא לרבי יוחנן מכדי אנשי כנסת הגדולה תקנו להם לישראל ברכות ותפלות קדושות והבדלות.

Translation: Rabbi Shemen son of Abba said to Rabbi Yochanon: it would appear that the Men of the Great Assembly instituted and composed for the Jewish People, the following: Brachos, Prayers, Kiddush and Havdalah.

The two activities are viewed as twin obligations:

רמב"ם הלכות שבת פרק כט'—הלכה א'—מצות עשה מן התורה לקדש את יום השבת בדברים שנאמר (שמות כ') זכור את יום השבת לקדשו, כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש, וצריך לזכרהו בכניסתו וביציאתו, בכניסתו בקידוש היום וביציאתו בהבדלה.

Translation: It is a positive commandment based in the Torah to declare the sanctity of Shabbos with words, as it is written (Shemos 20): Remember to declare the sanctity of Shabbos. This means: remember Shabbos with words of praise and with a declaration of its sanctity. The need to remember Shabbos applies to both its commencement and its departure; in its commencement by reciting Kiddush and in its departure by performing Havdalah.

Of the two, קידוש and הבדלה, it is easy to explain the reason to recite קידוש; it is necessary to declare the sanctity of the day. But why is it necessary to recite הבדלה? Is it not enough that שבת ends astronomically?

סידור הגאונים המקובלים והחסידים—כרך שביעי—דף קל"ט—נמצא א"כ שכללות מוצאי שבת היא ההבדלה והיא החכמה והיא המרמזת על התחלת בריאת העולם בחכמה. וזהו הרמז הנפלא של הבדלת התפלה בברכת אתה חונן לאדם דעת, מתוך שהיא חכמה קבעה בברכת חכמה.

Translation: What the departure of Shabbos represents can be understood through the performance of Havdalah. Havdalah requires the mental capacity to distinguish. The Havdalah ceremony celebrates the commencement of the Creation of the world which was undertaken through intelligence. That explains why Havdalah is recited in the Bracha in which we acknowledge G-d benefice in granting man intelligence. Havdalah is an act of intelligence that should be acknowledged in a Bracha that celebrates intelligence.

קידוש and הבדלה share the attribute of being acknowledgments of acts of G-d. Not only are we required to acknowledge that G-d completed His work on the sixth day and rested on the seventh, which is performed through קידוש, we also need to acknowledge that G-d

created the world in six days. That is the purpose of הברדלה; to declare at the beginning of each week, that we acknowledge that G-d created the world in six days. That declaration must be performed as soon as we believe that שבת has astronomically ended. הברדלה therefore consists of two elements; i.e the declaration of our belief that G-d created the world in six days and the need to do so as soon as שבת has astronomically ended. The importance of performing both acts are the basis of the following disagreement as to why we need to recite הברדלה in the ברכה of חונן הדעת:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג' עמ' א'—הברדלה בחונן הדעת. מאי טעמא? אמר רב יוסף: מתוך שהיא חכמה קבעה בברכת חכמה; ורבנן אמרי: מתוך שהיא חול לפיכך קבעה בברכת חול.

Translation: Havdalah must be recited in the Bracha of Chonain Ha'Da'As. Why? Rabbi Yossef said: because Havdalah celebrates acts of intelligence, it must be acknowledged in the Bracha that celebrates intelligence. The Rabbis say: because it is the first of the middle Brachos that are recited on weekdays, we must perform Havdalah at the first moment available to us to perform Havdalah.

רב יוסף maintains that we must recite הברדלה in the ברכה of חונן הדעת because it is in the ברכה of חונן הדעת that we thank G-d for His gift to man of mental capacity. Without mental capacities, we would not have the ability to recognize that G-d created the world in six days. The רבנן maintain that it is necessary to declare our belief that G-d created the world in six days at the first opportunity available to us within a prayer service. When is the first opportunity? In the ברכה of חונן הדעת, which is the first of the middle ברכות that we recite on weekdays. From this view of the ברכה of חונן הדעת we can conclude that the ברכה of חונן הדעת was chosen to be the first of the middle ברכות on weekdays because we must recite הברדלה before we can recite any of the other middle ברכות of שמונה עשרה on weekdays.

The תלמוד ירושלמי provides a second explanation:

תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ה דף ט טור ב /ה"ב—אמר תמיהני היאך ביטלו חונן הדעת בשבת, אם אין דיעה, תפילה מניין? וכה, אם אין דיעה, הברדלה מניין?

Translation: He said: I am amazed that we omit the Bracha of Chonain Ha'Da'As on Shabbos. If not for the gift of intelligence, on what would prayer be based? And if there is no intelligence, on what is Havdalah based?

The link between קידוש and הברדלה also explains the following disagreement:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג' עמ' א'—משנה. מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים ושאלה בברכת השנים, והברדלה בחונן הדעת; רבי עקיבא אומר: אומרה ברכה רביעית בפני עצמה; רבי אליעזר אומר: בהודאה.

להבין את התפלה

Translation: Mishna: We refer to G-d's power to produce rain in the second Bracha of Shemona Esrei. We ask G-d to produce rain in the Bracha of Bircas Ha'Shanim and we recite Havdalah in the Bracha of Chonain Ha'Da'As. Rabbi Akiva says that Havdalah should be recited as an independent Bracha and as the fourth Bracha of Shemona Esrei on Motzei Shabbos. Rabbi Elazar says that Havdalah should be recited as part of the Bracha of Hoda'Ab (Modim).

רבי עקיבא takes the position that הברלה needs to be recited as an independent ברכה and as the first of the middle ברכות to be recited on מוצאי שבת because he viewed the requirement to declare the beginning of the new week as an affirmation in our belief that G-d created the world in six days as being equal to the requirement of declaring the sanctity of the day of שבת. Just as the declaration of the sanctity of שבת is made as an independent ברכה on שבת, so too the declaration of our belief that G-d created the world in six days (i.e. הברלה) must be made as an independent ברכה.

תפלה and הברלה are further linked by the fact that each are recited both as part of קידוש and על הכוס, over wine. They further share the fact that there were times in Jewish history when wine was scarce or expensive and precluded many from having the ability to fulfill either קידוש or הברלה over wine:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג' עמ' א' – נחזי היכן תקון. – אמר ליה: בתחילה קבעוה בתפלה, העשירו – קבעוה על הכוס, הענו – חזרו וקבעוה בתפלה.

Translation: Let us see the point at which they chose to have the people recite Havdalah. At first, Havdalah was made part of Shemona Esrei. Once the financial condition of the Jewish People improved, our Sages directed that it be said over a cup of wine. When the financial condition of the Jewish People deteriorated again, our Sages provided that Havdalah be recited as part of Shemona Esrei.

An additional link can be seen in the wording of קידוש and הברלה in עשרה שמונה: קידוש – אתה קדשת את יום השביעי לשמך, תכלית מעשה שמים וארץ, וברכתו מכל הימים, וקדשתו מכל הזמנים, וכן כתוב בתורתך: הברלה – אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה. אתה חוננתנו למדע תורתך, ותלמדנו לעשות חקי רצונך, ותבדל י-י א-להינו בין קדש לחול, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה. אבינו מלכנו, החל עלינו הימים הבאים לקראתנו לשלום, השוכים מכל חטא, ומנקים מכל עון, ומדבקים ביראתך.

The importance of reciting הברלה after שבת is demonstrated by the fact that when a יום טוב falls on a Sunday, we are still required to recite הברלה both during עשרה שמונה and מוצאי שבת. Both prayers are recited in the same manner as they are recited on שבת. In עשרה שמונה, הברלה is recited as part of another ברכה of עשרה. When הברלה is recited על הכוס, it is recited as a separate ברכה.

The following represents one difference between קידוש and הברלה:

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קו עמוד א-אמרי בני רבי חייא: מי שלא הבדיל במוצאי שבת - מבדיל והולך בכל השבת כולו. ועד כמה? - אמר רבי זירא: עד רביעי בשבת.

Translation: The sons of Rabbi Chiya said: If someone forgot to recite Havdalah on Motzei Shabbos, he may do so anytime during the week following Shabbos. Until which day of the week? Rabbi Zeira said: until Wednesday.

תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ה דף ט טור ב /ה"ב-רבי אלעזר בן אנטיגנוס בשם רבי אלעזר ביר' ינאי זאת אומרת שאסור לעשות מלאכה עד שיבדיל כמה - טור ג /ה"ב-דאמ' אמר אסור לעשות מלאכה עד שיבדיל ודכותה אסור לו לאדם לתבוע צרכיו עד שיבדיל. רבי זעירא רבי אלעזר בר אנטיגנוס בר' בשם רבי ינאי בשם רבי יודה בר' אם לא הבדיל במוצאי שבת מבדיל אפילו בחמישי בשבת.

Translation: Rabbi Elazar son of Antignos in the name of Rabbi Elazar son of Yanai said: This teaches that one is forbidden to do work until one has said Havdalah. Just as Rabbi Yitzchok held that one is forbidden from performing work until he has recited Havdalah so too Rav Yitzchok held that a person is prohibited from asking for his needs until he has recited Havdalah. Rabbi Zeira and Rabbi Elazar son of Antignos also said in the name of Rav Yanai in the name of Rav Yudah that if one failed to recite Havdalah on Motzei Shabbos, he can do so even up to the following Thursday.

סידור הגאונים המקובלים והחסידים-כרך שביעי -דף קל"ט- אמרנו כי יום השבת הוא יום האמצעי, והג' ימים שלפניו הם ההכנה להשיג בשבת תוספת נשמה, רוח ונפש. וא"כ הסדר של מוצ"ש הוא להשאיר הארה, על ג' הימים המאוחרים. וזה סדרן: כי ביום א' של השבוע נשארת באדם בחי' תוספת קדושת הנשמה. ובהתחלת ליל שני תלך ממנו ותסתלק, ותוספות הרוח נשאר עד סוף יום ב' בשבת, ואח"כ יסתלק, ותוספת הנפש נשארת עד סוף יום ג' ואח"כ תסתלק. ומשום כך מבדיל והולך עד יום ג' ולא יותר והטעם הוא כי עד אז, נשאר בחי' תוספות שבת נשמה, רוח ונפש, של יום השבת העבר. ומיום ד' ואילך צריך לכוין באופן אחר, והוא: להכין עצמו שיקבל תוספת קדושת שבת הבא בג' חלקי נשמה, רוח ונפש שלו. כזה: יום ד', נפש, יום ה', רוח, יום ו', נשמה.

Translation: We have said that Shabbos is to be viewed as representing the middle day of the week. The three days that come before Shabbos are considered as days of preparation to receive the extra spirits that are bestowed upon us on Shabbos: i.e Neshama, Ruach and Nefesh. Therefore the order of prayer on Motzei Shabbos is directed towards preserving the extra spirits through the three days that follow. This is the order of what occurs during the days after Shabbos. On Sunday, the person still has the spirit of the Neshama. It departs him as soon as Monday begins. The spirit of Ruach stays until the end of the second day after Shabbos. The spirit of Nefesh leaves at the end of the third day after Shabbos. That is why we are permitted to recite Havdalah until the end of the third day of the week because until then some part of the extra spirits that one receives on Shabbos remains. Beginning with Wednesday, a person has to change his focus to prepare himself to receiving the extra spirits of the upcoming Shabbos. They enter into him over a period of three days; Nefesh on Wednesdays; Ruach on Thursdays and Neshama on Fridays.